

Uloga stećaka

Doživljaj je putovati brodom po Nilu, ugodno smješten, a usput gledati piramide, njih osamdeset sedam uz sto i šezdeset kilometara obale, slušati priču i srkati kavicu. U prapovijesti i danas. Možda ne kavicu.

Drugačije je u golemom parku različitih krajobraza površine pedesetak tisuća kvadratnih kilometara (najvećim dijelom je to teritorij današnje Bosna i Hercegovine, a malim okolnih država: Srbije, Crne Gore i Hrvatske) posjetiti dvije međusobno udaljene piramide. Vrijedi ih obići, jako su posebne.

U mojoj mašti to je zgoščanski park.

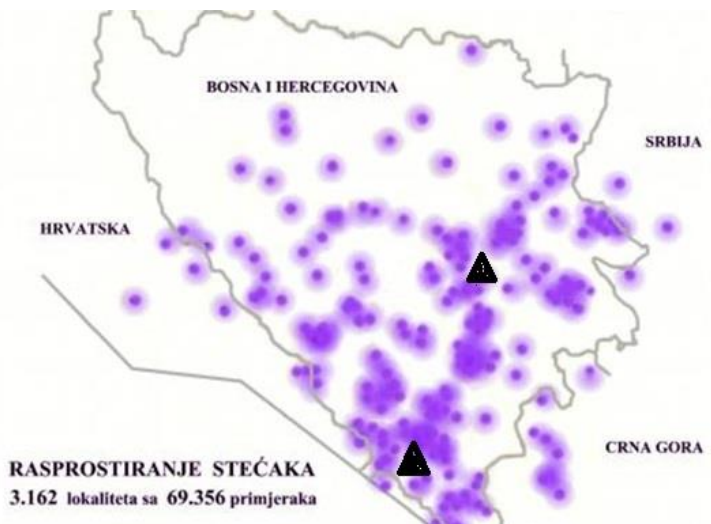
U već etablirani zgoščanski park pala je ideja o izgradnji uređaja sa hlađenje neugodnog jugoistočnog vjetra. U ideji je to piramida, oštro bridna, postojana građevina oblika uspravne četverostrane piramide. Po prvi put takva je ideja, za razliku od kamene kugle na potoku, prikazana na stupu kod Bakića.

Uglavnom, izgrađene su tada u parku dvije eksperimentalne instalacije za hlađenje vjetra, jedna oblika piramide kod Visokog i druga vodoravnog brida kod Stolca.

Poduhvat je bio svjetski objelodanjen, a relevantni ljudi i turisti bili su oduševljeni. I ljudi Meksika bili su u zgoščanskom parku.

Ogromne građevine oduvijek su nudile pogled s vidikovaca i usputne, turistima ugodne sadržaje. Pri tome je možda najoriginalnije muziciranje vjetra na ugođenim sapnicama piramida.

Biti dobro upućen u golemom parku nije lako, pa su lokacije u njemu označavane skupinama ukrašenog kamenog namještaja, stećcima. Stećci, grupirani ali i pojedinačni, bili su postavljeni na povišenim i vidljivim mjestima. U prapovijesti je u parku bilo najmanje po dva stećka na kvadratni kilometar!

Stećak je komunikator između službi parka i posjetilaca. Zamišljen je kao utjelovljen podzemni propuh, važan za rad piramide. Utjelovljen u formu građevinskih elementa piramide.

Jugoistočni vjetar koji o piramidama sve zna, turistima će po frontalnim površinama stećaka izlijepiti simboličke (tehničke) priče o tome. Jednako će tako znatiželjni vjetar po ostalim površinama stećaka polijepiti zanimljive prizore folklornih predstava domorodaca, uzgoja jelena i lovova. Neukrašene stećke, ploče, namjernici su bez obaveza mogli iskorištavati.

Na zadnje, su se dvije originalne piramide u devastiranom zgoščanskom parku utopile u vegetaciji i postale nevidljive, a one, iz daleka vidljive, ravničarske, jednako monumentalne, postale su objekti za prisvajanje vlasti i važnosti, borbe za prestiž, egiptolozima za konstruiranje povijesti.

Davorin Vrbanić